

Katedra Teologii Katolickiej
Propozycje wykładów na rok akademicki 2019/2020

I. Tajemnice wszechświata. Dialog wiary z nauką - wykład monograficzny – 30 g.

Treści wykładu skonstruowane są w oparciu o fundamentalne kwestie związane z pochodzeniem i sensem życia, celowością istnienia świata i próbą jej odczytania przez umysł człowieka, zdolnością zwrócenia się przez człowieka ku argumentom naukowym, religijnym i tzw. zdrowego rozsądku. To także zmierzenie się z kwestią pytającą o granice poznania, sposób rozumienia świata o jego przyczyny, porządek i sens. Wykład, w którym rozwijane są takie zagadnienia jak: czym jest rzeczywistość, filozofia bytu, czas jako *chronos i Kairos*, ciągłość czasoprzestrzeni a wieczność, problem ewolucji świata i człowieka i wiara w stworzenie, angelologia i demonologia, teologia i nauka w dialogu - zasada komplementarności, ma na celu umożliwić konfrontację syntetycznego ujęcia zagadnień dotyczących świata, życia i człowieka w świetle odkryć z gruntu wiary i hipotez naukowych.

1. Czym jest rzeczywistość? Filozofia bytu.
2. Teologia i nauka w dialogu. Zasada komplementarności
3. Biblia a nauka. Czy nauka sprzeciwia się Biblii?
4. Metoda alegoryczna, literalna, konkordyzmu naukowego i personalistyczna w tekstach biblijnych o stworzeniu
5. Narodziny makrokosmosu – wszechświat
6. Mikrokosmos – człowiek – inteligentny projekt
7. Rozwój nauk przyrodniczych i jego reperkusje na temat stworzenia
8. Teologiczna interpretacja człowieka jako osoby. Antropologia personalistyczna
9. Historyczne punkty zwrotne: średniowiecz, Kopernik, Newton, Darwin
10. Współczesna fizyka a wiara w stworzenie
11. Problem ewolucji i wiara w stworzenie
12. Życie jako wartość
13. Prawo do życia: naturalne i stanowione
14. Tajemnice genetyki reprodukcyjnej a prawo
15. Angelologia i demonologia u źródeł stworzenia

Bibliografia:

Bartnik Cz.S., *Misterium człowieka*, Lublin 2004
Heller M., Mączka J. (red.), *Czas ...*, Tarnów 2001
Jaskóła P., *Elementy protologii*, Opole 1998
Jelonek T., *Biblia a nauka*, Kraków 2005
Mantenat Ch., Plateaux L., Roux P., *Odkrywanie stworzenia w ewolucji*, Poznań 1993
Życiński J., *W kręgu nauki i wiary*, Kraków 1989

II. Teologiczne uwarunkowania komunikacji interpersonalnej - wykład monograficzny 30g.

1. Osoba jako podmiot aktu komunikacji
2. Klasyczny sposób komunikowania się. Zawartość rzeczowa komunikatu
3. Fundament ludzkiej komunikacji w stworzeniu
4. Wszechświat jako uniwersalna rzeczywistość przekazywanych informacji i odpowiedzi
5. Podstawowe formy relacji komunikacyjnych
6. Aktywne i twórcze słuchanie jako biblijna postawa
7. Wyrażanie uczuć w relacjach interpersonalnych
8. Sytuacja emocjonalna jako forma poszukiwania transcendencji
9. Troska jako wyraz komunikacji chrześcijańskiej
10. Słowo - najstarsze narzędzie. Biblijny sens słów
11. Komunikacja niewerbalna. Empatia Boga
12. Relacja wzajemna osób w komunikacji
13. Konflikt. Sposoby negocjacji i dialogu - biblijne rozwiązania
14. Kenoza. Samoakceptacja. Autoprezentacja
15. Zachowania i umiejętności komunikowania we wspólnocie

Bibliografia:

- Fedeli M., *Temperamenty, charaktery, osobowości*, Kraków 2003
 Ferder F., *Pismo Święte, psychologia i komunikacja międzyosobowa*, Kraków 2002
 Schuz von Thun F., *Sztuka rozmawiania. Analiza zdarzeń*, Kraków 2003
 Schuz von Thun F., *Sztuka rozmawiania.. Dialog wewnętrzny*, Kraków 2002
 Schuz von Thun F., *Sztuka rozmawiania.. Rozwój osobowy*, Kraków 2002

III. Początki międzykulturowości Europy - wykład monograficzny 30 g.

1. Pojęcie kultury i jej znaczenie w życiu społecznym
2. Specyfika kultury chrześcijańskiej
3. Biblia w kulturze europejskiej
4. Obecność filozofii greckiej w kulturze europejskiej
5. Rzymski porządek prawny
6. Myśl patrystyczna
7. Kultura monastyczna
8. Kształtowanie się modelu wychowania
9. Powstanie pierwszych uniwersytetów
10. Kulturotwórcza rola języka
11. Cechy charakterystyczne starożytności chrześcijańskiej
12. Między starożytnością a średniowieczem
13. Cechy charakterystyczne myśli średniowiecznej
14. Greckie *mysterion* i *sacramentum* jako dwa typy kultury europejskiej
15. Wiek XIII w kulturze europejskiej

IV. Dialog międzykulturowy – fundamenty teologiczne oraz prawne i społeczne konsekwencje - wykład monograficzny 30 g.

1. Wprowadzenie do problematyki przedmiotu. Etymologiczne wyjaśnienie pojęć
2. Filozoficzno-teologiczne podstawy antropologii kulturowej
3. Osoba ludzka jako podmiot kultury
4. Prawo naturalne wspólne wszystkim
5. Kultura i jej rozumienie
6. Kultura a natura, kultura a religia
7. Religia a międzykulturowość
8. Europejskie dziedzictwo kulturowe
9. Pluralizm kulturowy Europy
10. Fenomen Europy a prawa człowieka
11. Tożsamość religijna w Europie
12. Prawo wyznaniowe
13. Prawo sakramentalne
14. Tożsamość narodowa
15. Globalizacja

Bibliografia:

- ADLER R.B., ROSENFELD L.B., *Relacje interpersonalne*, Poznań 2006
 BUDNIK R., GÓRA M., *Jedna czy dwie Europy?*, Gliwice 2003
 BUDNIK R., GÓRA M., *Scenariusze przyszłości - co chrześcijanie mają do zrobienia w Europie?*, Gliwice 2004
 GAJDA J., *Antropologia kulturowa*, Toruń 2005
 GĘŚIAK L., *Wielokulturowość. Rola religii w dynamice zjawiska*, Kraków 2007

V. Etyka – wykład monograficzny 30 g.

1. Etyka jako nauka filozoficzna, Zadania, źródła i metoda. Etyka w relacji do innych nauk filozoficznych.
2. Osoba ludzka w perspektywie moralności
3. Etyka starożytna (systemy etyczne filozofii greckiej i rzymskiej. Etyka patrystyczna i średniowieczna.
4. Nowożytne systemy etyczne. Etyka współczesna.
5. Czyn ludzki. Pojęcie czynu i jego klasyfikacja. Podstawowe wyznaczniki moralności czynu ludzkiego.
6. Dobro moralne. Problem teorii dobra i klasyfikacji dóbr.
7. Prawo moralne jako obiektywna norma moralności. Sumienie.
8. Doświadczenie aksjologiczne. Analiza świata wartości.
9. Wolność warunkująca zachowania etyczne. Rozum i wola w procesach poznania i działania.
10. Problem winy i zła. Fenomenologia winy. Etyczny wymiar zła.

Bibliografia:

- Anzenbacher A., *Wprowadzenie do filozofii*, Kraków 2003.
 Jaroszyński P., *Etyka. Dramat życia społecznego*, Warszawa 1997

Styczeń T., Merecki J., *ABC etyki*, Lublin 1996
Szostek A., *Pogadanki z etyki*, Częstochowa 1998
Ślipko T., *Zarys etyki ogólnej*, Kraków 2004
Ślipko T., *Zarys etyki szczegółowej I – II*, Kraków 2005

VI. Bioetyka – wykład monograficzny 30 g.

1. Bioetyka jako dyscyplina naukowa: historia, pojęcie, źródła, przedmiot i cele.
2. Uzasadnienie norm moralnych w bioetyce.
3. Prawda ludzkiego życia i jej wymiary.
4. Troska o życie i zdrowie jako powinność etyczna; podmiot i przedmiot zobowiązań.
5. Bezpośrednie sposoby godzenia w życie ludzkie i ich ocena (zabójstwo i samobójstwo, pozbawienie życia niesprawiedliwego napastnika, kara śmierci).
6. Pośrednie zagrożenia życia i zdrowia (wypadki drogowe, praca zawodowa i sport, narkomania i alkoholizm).
7. Etyczne problemy poczęcia człowieka (demografia i regulacja poczęć, sztuczne poczęcie, aborcja, klonowanie).
8. Troska o zdrowie jako problem bioetyki (eksperymenty medyczne, transplantacje).
9. Wymiar etyczny cierpienia i śmierci (wartość cierpienia, sens życia i umierania, eutanazja).
10. Współczesne problemy bioetyczne.

Bibliografia:

Bartoszek A., *Człowiek w obliczu cierpienia i umierania*.
Bołoz W., *Życie w ludzkich rękach*, Warszawa 1997
Brusiło J., *Życie bez bólu?*, Kraków 1996
Chyrowicz B., *Bioetyka i ryzyko*, Lublin 2002
Machinek A., *Śmierć w dyspozycji człowieka*, Olsztyn 2001
Machinek M., *Życie w dyspozycji człowieka*, Olsztyn 2000
Marcol A., (red.), *Moralne aspekty opieki paliatywnej*, Katowice 2000
Otowicz R., *Etyka życia*, Kraków 1998

VII. Etyka w życiu gospodarczym – wykład monograficzny 30 g.

1. Etyka jako nauka filozoficzna, Zadania, źródła i metoda. Etyka w relacji do innych nauk filozoficznych.
2. Wybrane teorie etyczne. Etyka starożytna, średniowieczna, nowożytna, współczesna.
3. Etyka a ekonomia i prawo. Pojęcie, zadania i cele. Moralność życia. Sens refleksji etycznej nad gospodarką, handlem, marketingiem i zarządzaniem.
4. Osoba ludzka jako podmiot i przedmiot życia społecznego
5. Aksjologiczno-moralne podstawy życia społecznego
6. Podstawowe zasady etyki społecznej: wolności, pomocniczości, sprawiedliwości i solidarności
7. Rodzina jako podstawowa wspólnota ludzka
8. Etyczny wymiar pracy ludzkiej i życia zawodowego
9. Etyka życia gospodarczego
10. Etyka w działalności gospodarczej. Środowisko etyczne firm. Kodeksy etyczne.
11. Etyka gospodarowania w wymiarze wielu kultur i religii.

12. Etyka odpowiedzialności indywidualnej i społecznej. Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw.
13. Etyczne aspekty zarządzania, marketingu, reklamy, internetu.
14. Etyczne aspekty konkurencji ekonomicznej.
15. Etyka gospodarcza wobec patologii życia ekonomicznego.

Bibliografia

- Anzenbacher A., *Wprowadzenie do filozofii*, Kraków 2003.
 Biesaga T., *Zarys metaetyki*, Kraków 1996
 Buttiglione R., *Etyka w kryzysie*, Lublin 1994
 Jaroszyński P., *Etyka. Dramat życia społecznego*, Warszawa 1997
 Styczeń T., *Wprowadzenie do etyki*, Lublin 1993
 Szostek A., *Pogadanki z etyki*, Częstochowa 1998
 Ślipko T., *Zarys etyki ogólnej*, Kraków 2004
 Ślipko T., *Zarys etyki szczegółowej I – II*, Kraków 2005

VIII. Etyczne aspekty własności intelektualnej i jej ochrona – wykład monograficzny 30 g.

1. Wprowadzenie i charakterystyka pojęć i problematyki etycznej
2. Podstawowe wiadomości dotyczące własności intelektualnej i prawa autorskiego
3. Historia praw autorskich
4. Rodzaje utworów objętych ochroną prawną, prawa twórców, utwory pracownicze
5. Prawa autorskie w odniesieniu do prac dyplomowych
6. Zgodny z prawem sposób korzystania z utworów osób trzecich – dozwolony użytek osobisty i publiczny
7. Własność intelektualna na Uczelniach
8. Odpowiedzialność prawna za naruszenie prawa autorskiego
9. Rola rzecznika patentowego
10. Ochrona własności w Polsce i na świecie
11. Podstawowe zagadnienia dotyczące: systemu ochrony wynalazków i wzorów użytkowych, wygaśnięcia, unieważnienia i naruszenia praw wyłącznych
12. Człowiek twórcą i odbiorcą własności intelektualnej
13. Postępowania przed Urzędem Patentowym RP
14. Współczesne problemy ochrony własności intelektualnej

Bibliografia:

- Michniewicz G., *Ochrona własności intelektualnej*, Warszawa 2010
 Nowak T., *Ochrona własności intelektualnej. Wybrane zagadnienia*, Białystok 2008
 Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 Nr 164 poz. 1365) – w kwestiach dotyczących akademickich inkubatorów przedsiębiorczości, centrów transferu technologii (art. 86) oraz pierwszeństwa do opublikowania pracy dyplomowej studenta (art. 239)
 Załucki M. (red.), *Prawo własności intelektualnej*, Warszawa 2008

IX. Uchodźca czy imigrant? Założenia antropologii chrześcijańskiej wykład monograficzny 30 g.

Zjawisko uchodźstwa wpisuje się w proces emigracji i migracji, który towarzyszy ludzkości od stuleci. Zmienia się jednak jego natężenie i skala oraz podejście społeczności międzynarodowej do sposobów rozwiązywania problemu. Od XX wieku możemy zauważyć intensywny rozwój współpracy międzynarodowej. Nadano mu bardziej instytucjonalny charakter (utworzono instytucje zajmujące się niesieniem pomocy uchodźcom) oraz dokonano kodyfikacji prawa międzynarodowego w sprawie uchodźców. Wykład ma na celu pokazać tożsamość uchodźcy i imigranta oraz rozwój współpracy międzynarodowej państw w dziedzinie ochrony tych zróżnicowanych tożsamości. pokaże także jak należy traktować uchodźców wykorzystując zasady zapisane w prawie międzynarodowym, związane z udzielaniem uchodźcom ochrony. Ma uwrażliwić na problemy związane ruchem imigracyjnym ale też ma ożywić solidarność względem migrantów i uchodźców. Ta zależy od zdolności połączenia odwagi z kreatywnością, aby na poziomie światowym szerzyć porządek gospodarczo-finansowy bardziej sprawiedliwy i zrównoważony, a także wzmocnić wysiłki na rzecz pokoju, który jest nieodzownym warunkiem wszelkiego autentycznego postępu. Pokaże także na ważną rolę Kościoła w tej kwestii.

X. Filozofia śmierci wykład monograficzny 30 g.

Wykład koncentruje się wokół zagadnienia śmierci w dziejach myśli filozoficznej i przybliży do aktualnego stanu tego problemu. Czym jest śmierć? Czy o własnej śmierci człowiek wnioskuje w oparciu o doświadczenie umierania innych czy też w samodoświadczeniu nabywa świadomości, że egzystencja zmierza ku śmierci? Jakiego powinien zajmować stanowisko wobec śmierci? Czy można mówić o sztuce umierania? Jeżeli śmierć jest koniecznością to czy poza jej granicą istnieje dla człowieka nadzieja? Skąd wiedza o śmierci i jaki jest charakter tej wiedzy? Czy śmierć ma wymiar wyłącznie techniczny czy też estetyczny? Jakiego są reperkusje w kulturze i sztuce? Podczas wykładu filozoficzne refleksje w oparciu o całość rzeczywistości ma przywrócić metafizyczne i egzystencjalne oraz osobowe znaczenie śmierci.